

højtærede Minister, hvad jeg tror at turde gaa ud fra, i meget har de samme Meninger som jeg i denne Sag, skulde man altsaa have ventet, at han ikke vilde have fremsat Lovforslaget som et Forslag om tvungen Voldgift, men vilde have gjort Brugen af Voldgiftsretten afhængig af Parternes Overenskomst. I saa Fald vilde den allervæsentligste Del af mine Indvendinger falde bort, thi hvad Folk frivillig underkaste sig, maa de bagefter nødtvungen bære, det er der ikke noget at sige til, men man skal ikke tvinge Folk ind i større Ulykker, end man er nødt til, og navnlig skal man ikke tvinge dem bort fra de Garantier, som Statsmagten ved Grundloven har sat for deres Færden. Det er efter min Mening den største Uoverensstemmelse mellem den højtærede Justitsministers Principper og hans Handlinger, og det er efter min Mening den første og største Mangel ved det foreliggende Lovforslag, at det ikke ophæver den Bestemmelse om obligatorisk Voldgift, som blev indsat, da Loven i sin Tid blev vedtagen.

Hyad er det nu, der har tilskyndet den højtærede Minister til at fremsætte dette Lovforslag? Det er, som den højtærede Minister selv sagde, Paavirkning fra Landboforeningernes Side; de have stærkt ønsket det. Det hænder ikke saa sjældent, at Barbererne kommer i Tvist med de Folk, som slibe Barberknivene; at slibe Barberknive er et meget vanskeligt Stykke Arbejde. Hvis den højtærede Minister vil lade foretage en Enquête, ikke blot mellem Københavns, men mellem alle Landets Barberer, om hvorvidt de selv ønskede at være Dommer i deres Sager mod Sliberne, forsikrer jeg den højtærede Minister for, at han vilde faa enstemmig Tilslutning fra alle Landets Barberer til, at de selv vilde dømme i deres egne Sager overfor Sliberne. Derfor er det heller ikke saa løjerligt, at Landboforeningerne sige, at de helst selv ville dømme. I de gamle islandske Sagaer, som fornylig i en anden Anledning bleve paaberaabte her, finder man tidt, at naar en Mand havde en slet Sag at komme med paa Altinget — en slet Sag vil sige, at Modparten havde flere væbnede Mænd med sig paa Tinget, der var ikke Tale om Ret, men om Magt — altsaa, naar man havde en rigtig slet Sag og fik talt Mandskabet sammen, og der viste sig at være færre, end Modparten havde, saa turde man ikke lade det komme til den Afgørelse, som ikke var saa sjælden, nemlig Afgørelsen ved Økser og Sværd, men voldgav sin Sag til Modparten, gav

Selvdømme, som det kaldtes, og i de Tilfælde af Selvdømme, Sagaerne nævne, har jeg ikke fundet noget Eksempel paa, at den Mand, der havde Selvdømme, viste nogen særlig Ædelmodighed, men han plyndrede Modparten for alt, hvad der var af Søl i hans og hans Families Besiddelse, og naar han havde faaet det, jog han ham som Regel i Landflygtighed, enten paa Aaremaal eller for Livstid. Det at give sin Modpart Selvdømme var noget, man kun gik til i yderste Nødstilfælde; her ere vi imidlertid ikke i Nødstilfælde, men det drejer sig om de ganske fredelige Sager, at Landboerne drætte Husdyr op og handle med dem, og det maa vi alle være glade ved, for Handelen maa florere, og her maa helst handles, tjenes, arbejdes og transigeres med saa faa Hindringer som muligt, men ogsaa saa faa uretmæssige Afgørelser af Tvistepunkter som muligt.

Naar vi nu se paa de Faktorer, som have foranlediget den højtærede Justitsminister til at fremsætte dette Lovforslag, træffe vi først de forenede Landboforeninger, som ere nævnte af den højtærede Justitsminister. Jeg har udtalt som min Mening, at det var netop ikke det Sted, man skulde forhøre sig, for man kunde paa Forhaand være vis paa, at de vilde holde paa Loven uden nogen Ændringer, da den i det store og hele lagde en Myndighed i Landboernes Haand, som de kunde være vel tjente med. Men den højtærede Justitsminister har ogsaa henvist til en Enquête, som Professor i Proces ved Universitetet, H. Munch-Petersen, har foretaget ved at tilstille Danmarks Underdommere nogle Spørgsmaal, som 97 af disse have besvaret. Denne Undersøgelse har nu ikke været af den Natur, at man egentlig kan bygge noget stort derpaa. Det var en frivillig Sag, om Underdommerne vilde svare, og naar en Del af dem, og det endda en ikke meget stor Del, var vel tilfreds med Loven eller sagde, at Befolkningen var vel tilfreds med den, er det gaaet dem, ligesom det gaar Landboforeningerne. Enhver Dommer ønsker Processer derhen, hvor Peberet gror, og i særlig Grad ønsker han det med Hensyn til Processer om Husdyr, navnlig om Heste. Er der noget, der er en kilden Sag for en Underdommer at behandle, er det en Hestesag; og al det Hestekendskab og al den Sagkundskab, som udfoldes der af hele Egnens Befolkning, maaske af Befolkningen i to Egne, som staa imod hinanden i Strid om et eller andet Dyr, er nok til at gøre en Underdommer ked af det, og Underdom-